
Témata k SZZ Literární věda (pro imatrikulaci od roku 2019)

Studující si během zkoušky vylosuje z každého z následujících dvou okruhů jedno téma a odpovídá.

Narativita v nefikčních žánrech a Strukturální poetika vyprávění

1. Vysvětli Proppovu metodu: její východiska, základní teze a představu skladby vyprávění.
2. Jak rozumí Tomaševskij motivům? Jaké typy motivací uvádí? Vysvětli je.
3. Jaký je podle Tomaševského vztah čtenáře a díla? Jakými způsoby stimuluje čtenářovu pozornost? Uveď příklady.
4. Podle Tomaševského vysvětli statické a dynamické motivy, volné a vázané. Jakou roli hraje motiv poznání?
5. Jak můžeme rozumět funkčnosti v rámci literárního díla – s ohledem na autory jakými jsou Propp, Bremond, Barthes.
6. Představ základní dichotomii fabule a syžetu; proved' její kritiku v intencích Jonathana Cullera.
7. Vysvětli, jak vybraní formalisté a strukturalisté pojmají románovou postavu (Propp, Tomaševskij, Barthes, Todorov, Bremond).
8. Jaké tři popisné úrovně zavádí Roland Barthes v Úvodu do strukturální analýzy vyprávění? Stručně každou z nich charakterizuj a vztáhni tento model k tradiční dichotomii fabule a syžetu.
9. Charakterizuj rovinu funkcí podle Rolanda Barthes. Vyjmenuj, vysvětli a na příkladech ilustruj jednotlivé druhy funkčních vztahů.
10. Vysvětli a kriticky reflektuj metaforu smrti autora (Roland Barthes).
11. Lze chápat narativní cyklus (Bremond) jako obecný rámec fungování literárního díla? Popiš a vysvětli.
12. Jak můžeme chápat a definovat narativitu v nefikčních žánrech? Vysvětli a na zvoleném příkladu ilustruj.
13. V intencích Clauda Bremonda kriticky zhodnoť přínos a problematická místa Proppovy Morfologie pohádky.
14. Jak můžeme chápat proliferační efekty fikce? Jakou roli zde hraje nápodoba, na jaké úrovni?
15. Představ základní schéma fungování literárního díla podle Clauda Bremonda.
16. Zaměř se na pojmy realistický efekt, dojem skutečnosti, realistická iluze a vysvětli je (s využitím Barthesovy eseje „Efekt reálného“ a Tomaševského „Tématiky“).
17. Charakterizuj a vysvětli interpretační přístup Tzvetana Todorova k Nebezpečným známostem.
18. Jakým způsobem Todorov analyzuje svět Nebezpečných známostí? Jaká základní pravidla pro jeho fungování podle něj platí?
19. Co rozumí Todorov dvojím narušením řádu? Vysvětli. Představuje narušení řádu obecný rys literárního díla? Lze jej využít jako typologické kritérium?
20. Jak můžeme v rámci strukturalismu chápat příběh? Jako teoretickou konstrukci, jako to, co se odehrálo? Existuje příběh sám o sobě? Můžeme chápat příběh jako strukturu abstrahovanou z událostí?
21. Jak Barthes chápe diskurs historie? Co proti tomuto pojetí namítá Lubomír Doležel (Fikce a historie v období postmoderny)?
22. Můžeme charakterizovat Havlovu Moc bezmocných jako legitimizační vyprávění? Vysvětli, v čem lze vidět meze tohoto přístupu.
23. Na příkladu Hrabalova textu „Totální strachy“ charakterizuj delegitimizační způsob vyprávění (oproti legitimizačnímu).
24. Vysvětli model nespontánní touhy podle Girardovy Lži romantismu a pravdy románu. Jakým způsobem můžeme Girardovu hypotézu využít při reflexi přesvědčivosti literárního díla a při popisu mechanismu narativů v nefikčních žánrech?
25. Zvol si libovolný nefikční text a proved' na něm analýzu, jako by se jednalo o fikční žánr.
26. V čem spočívá mechanismus přesvědčivosti v nefikčních žánrech (rozumíš se, že jej přejímá z literárního díla, z narativity).
27. Jakou roli hraje subjektivita a objektivita ve vyprávění? - charakterizuj je. Jak tyto módy můžeme využít při interpretaci přesvědčivosti v nefikčních žánrech (pokud jde o rekurenci, afektivitu...)? Využij Tomaševského stať „Tématika“ a Todorovovu studii „Kategorie literárního vyprávění“.

Bible jako velký kód literatury a Kapitoly z teorie románu

1. Bible a literatura vs. Bible jako literatura – vysvětli problém, který popisuje Northrop Frye a na zvolené pasáži z Bible ukaž napětí mezi četbou tohoto textu v náboženském a literárním kontextu.
2. Typologie – vysvětli pojem, udeř alespoň tři příklady odpovídajících si pasáží ze Starého a Nového Zákona. Charakterizuj celou křesťanskou Bibli jako ucelené dílo, představ její strukturu, ale uveď také argumenty proti její jednotě. Představ zahrnuté literární žánry a typy.
3. Starý Zákon – vysvětli hlavní rozdíly oproti Židovské bibli. Analyzuj zvolenou knihu SZ jako literární dílo (s užitím zvoleného přístupu).

4. Nový Zákon – vysvětlí okolnosti vzniku v pozdní antice a pojmy kánon, kanonizace, apokryf, pseudepigrafon, církevní Otcové, Septuaginta, Vulgata. Analyzuj zvolenou knihu NZ jako literární dílo (s užitím zvoleného přístupu).
5. Převyprávění – zvol si literární dílo, které lze nazvat převyprávěním nějaké části Bible. Popiš jeho vztah k Bibli – charakter, důvody a důsledky posunů.
6. Intertextualita – zvol si literární dílo, které pracuje s Biblií intertextuálním způsobem (ale není to převyprávění). Popiš jeho vztah k Bibli – charakter, důvody a důsledky posunů.
7. Překlad – představ obecně problematiku překladu ve vztahu k významovým rovinám a účinku. Předved' na zvolené pasáži z Bible a jejích překladech.
8. Stručně charakterizujte pojem „formální realismus“ (Ian Watt).
9. Jmenujte – podle Iana Watta – alespoň dva specifické rysy románového narativu oproti starším literárním formám.
10. Čím je podle Watta charakterizován prostor v románu oproti starším literárním formám?
11. Jmenujte alespoň jeden specifický postup, jakého k vytvoření „dojmu reality“ používá Daniel Defoe (ať už v Moll Flandersové nebo v Robinsonu Crusoe).
12. Uveďte alespoň jednu „výhodu“ a jednu „nevýhodu“ epistolární formy, jak byla charakterizována v průběhu kursu Kapitoly z teorie románu.
13. Má epistolární forma nějaké pokračovatele v moderní literatuře (nemusí to být v doslovném smyslu, tedy román v dopisech, ale ve smyslu narativních rysů epistolární formy, jak byla charakterizována během kursu Kapitoly z teorie románu)?
14. Co je polopřímá řeč? Charakterizujte ji a uveďte příklad.
15. Stručně charakterizujte pojem „fantasma“.
16. Jaký je rozdíl mezi polopřímou řečí a vnitřním monologem, jak byl tematizován během kursu?
17. Stručně charakterizujte „politiku literatury“, jak ji chápe Jacques Rancière.
18. Charakterizujte pojem „vševědoucí“ či „telepatický“ vypravěč (Hillis Miller).
19. Uveďte základní charakteristiku „vypravěče“ v Robbe-Grilletově Žárlivosti.